TOOLBOX
EMISSIEBEPERKING
16

Emissie voorkomen bij pootgoedbehandeling en toepassing van behandeld zaaizaad

Veel van het (aardappel)pootgoed wordt behandeld met gewasbeschermingsmiddelen, zowel voor of tijdens het poten als na de oogst bij het inschuren. Tijdens het poten, inschuren en het schoonmaken van kisten is er kans dat gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater terechtkomen. Ook bij het gebruik van behandeld zaad kan emissie optreden. Op deze kaart beschrijven we de belangrijkste emissieroutes én maatregelen waarmee u emissie kunt verminderen.

1. Pootmachines, toepassing in bouwvoor of op pootgoed

Op de pootmachine wordt vaak gebruik gemaakt van een bouwvoorbehandeling. Deze bouwvoorbehandeling is drift-arm en er bestaat weinig risico tot verwaaiing van het middel. Toch wordt de emissie van deze systemen onderschat. Bij het keren op de kopakker kan gewasbeschermingsmiddel uit de machine in de sloot lekken. Helaas worden soms zelfs verstopte filters/spuitdoppen/spuitkoppen in de sloot afgespoeld. Dit heeft forse emissie naar het oppervlaktewater tot gevolg!

Naast de bouwvoorbehandeling wordt ook veel gebruikt gemaakt van droogontsmetters. Handmatige toepassing van droogontsmetters is door het blootstellingsrisico niet wenselijk. Monteer daarom poederdoseerapparatuur op de pootmachine. Dit beperkt stofvorming en zorgt voor een beter verdeling over de knollen. Het grootste risico op emissie treedt op tijdens het schoonspuiten van de pootmachine. Er zit namelijk behoorlijk wat middel op de machine, dat bij schoonmaken vaak zo het riool of de sloot in loopt. Zorg er daarom voor dat het schoonmaken van de pootmachine op een wasplaats met opvang en zuivering gebeurt. Of op een onverhard deel van het erf. Houd daarbij minimaal 5 meter afstand van de slootkant. (LET OP: max. 2x per jaar).

Bouwvoorbehandeling

Voordelen

- Het combineren van werkgangen;
- Geen blootstelling van de toepasser;
- Weinig emissie door verwaaiing/drift.

Nadelen

- Pootmachine dient omgebouwd te worden;
- Doppen of filters raken verstopt.

Droogontsmetters

Voordelen

- Het combineren van werkgangen;
- Eenvoudig te bouwen.

Nadelen

- Oppassen met stofdrift, met name richting toepasser.

2. Toepassing in schuur en op erf

Om blootstelling via verneveling bij het inschuren te vermijden en om pootgoed te behandelen voordat het gepoot wordt, is een zogenaamde pootgoeddouche ontwikkeld. Dit is een gesloten systeem waarin het pootgoed wordt beneveld. Het pootgoed wordt op een lopende band door deze 'douche' geleid, maar kan ook op een stortbak gemonteerd worden. Deze techniek is geschikt voor fungiciden en kiemremmers.

Het is belangrijk om deze douche-systemen goed af te stellen, om te voorkomen dat er te veel middel op het pootgoed of de transportband terecht komt.
Dit kan voorkomen worden door een opvangbak onder de machine te plaatsen, mocht de machine deze nog niet hebben. Het opgevangen middel kan dan worden hergebruikt of verwerkt met biofilter, Phytobac of Heliosec. Datzelfde geldt voor het waswater bij het schoonspuiten van deze douchesystemen.

Voordelen

- Geen blootstelling naar de toepasser;
- Zuinige en effectieve manier van toepassen.

Nadelen

- Mogelijke emissie via "lekken" en overdosering bij het ontbreken van opvangbakken.

Meer informatie

www.agricult.nl (Pieper Does)
www.mafex.nl (Mafex Potato)

Bij schoonspuiten van de pootgoeddouche komt waswater met gewasbeschermingsmiddel vrij. Verwerk het waswater daarom met een biofilter, Phytobac of Heliosec.

3. Zaaizaad

Zaadbehandeling wordt steeds vaker toegepast en zorgt er meestal voor dat het middel daar terecht komt waar het nodig is: bij het zaad. Maar vooral door stof kan het middel ook in het oppervlaktewater terecht komen, waar het overschrijding van de waterkwaliteitsnorm veroorzaakt.

U kunt de volgende maatregelen nemen om emissie naar het oppervlaktewater te voorkomen:

- Vul de zaaimachine bij voorkeur op een plek waar het luw is en de wind geen kans heeft om stof te verspreiden.
- Zorg dat de laatste resten poeder/coating in de verpakking blijven bij het vullen van uw zaaimachine.
- Vouw lege zaadzakken zorgvuldig op, zodat het stof er niet uit valt.
- Voer lege zakken af naar het kca-depot van uw gemeente of via een afvalverwerker.
- Denk om uw eigen gezondheid en draag beschermende kleding bij het vullen van de zaaimachine. En zorg altijd dat u in de luwte of met de wind in de rug vult.

Deflector

Om stofdrift op (pneumatische) zaaimachines te voorkomen, is het tegenwoordig verplicht om een deflector te monteren. Een deflector zorgt dat de luchtstroom naar het grondoppervlak of in de grond wordt gericht. Hiermee wordt ongewenste emissie van stof voorkomen met daarin eventuele resten van een insecticide of vogel afwerend middel. Agrariërs die geen deflector gemonteerd hebben, riskeren een boete van €2.000,-. Dit bedrag is vele malen hoger dan de kosten van een deflector.

Met de kaarten ontwikkeld in het toolboxproject willen Agrodis, CUMELA, LTO, CropLife NL en de Waterschappen met een eenduidige boodschap de telers ondersteunen bij het verminderen van de emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater. Er zijn kaarten beschikbaar met maatregelen voor de verschillende situaties en emissieroutes. Oktober 2025.

www.toolboxwater.nl